

TMMOB ZMO
Bursa Şubesi

Tarımsal Yükseköğrenimin Dünü, Bugünü ve Geleceği

Prof. Dr. Cemal TALUĞ 27-09-2014

TMMOB ZMO 60. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

TARIM DEVRİMİNİN DOĞUŞU

Tarım, doğanın kendiliğinden verdiği daha fazlasını elde etmek isteyen insanoğlunun, bilgisini ve emeğini kullanarak doğayla uzlaşmasıdır.

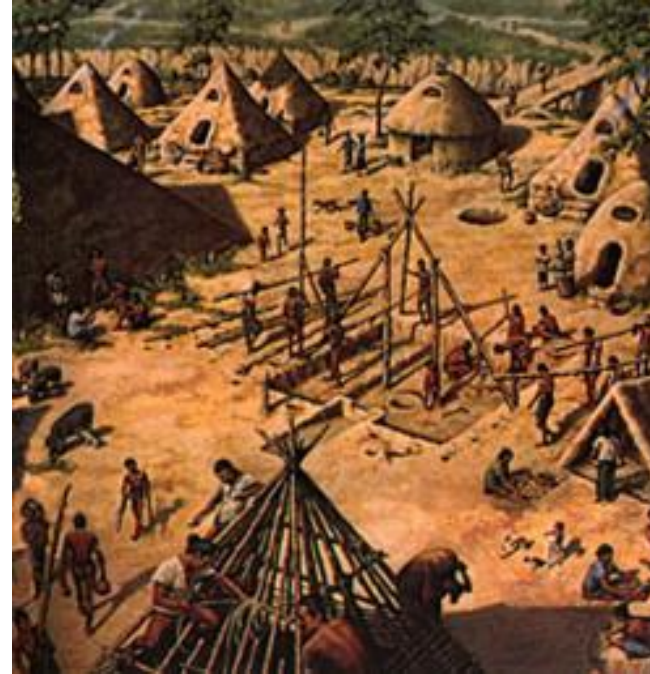
Tarım, insan ile doğa arasında tarihi bir sözleşmedir.

TARIM – KÜLTÜR – UYGARLIK ÜÇLEMESİ

“Avcı-toplayıcı atalarımızın yerleşik tarıma geçiş süreci, kültür tarihinin gördüğü en büyük devrim ve uygarlığın başlangıcıdır.”

Bozkurt Güvenç

TARIMSAL BİLGİ ÇAĞLAR BOYUNCA GERÇEK ÜRETİM ALANLARINDA GELİŞTİ

Bitkileri ve hayvanları yetiştirenler aynı zamanda tarımsal bilgiyi ürettiler ve paylaştılar.

“Bitki ile Bilgi”nin birlikte üretilince basit tarım araçlarının geliştirilmesi, çeki hayvanlarının insan emeğini ikame etmek üzere işe koşulması ve sulama sistemlerinin kurulması gibi esaslı dönüşümlerin başarılması mümkün oldu. Ancak bu gelişme bile binlerce yılda gerçekleşti.

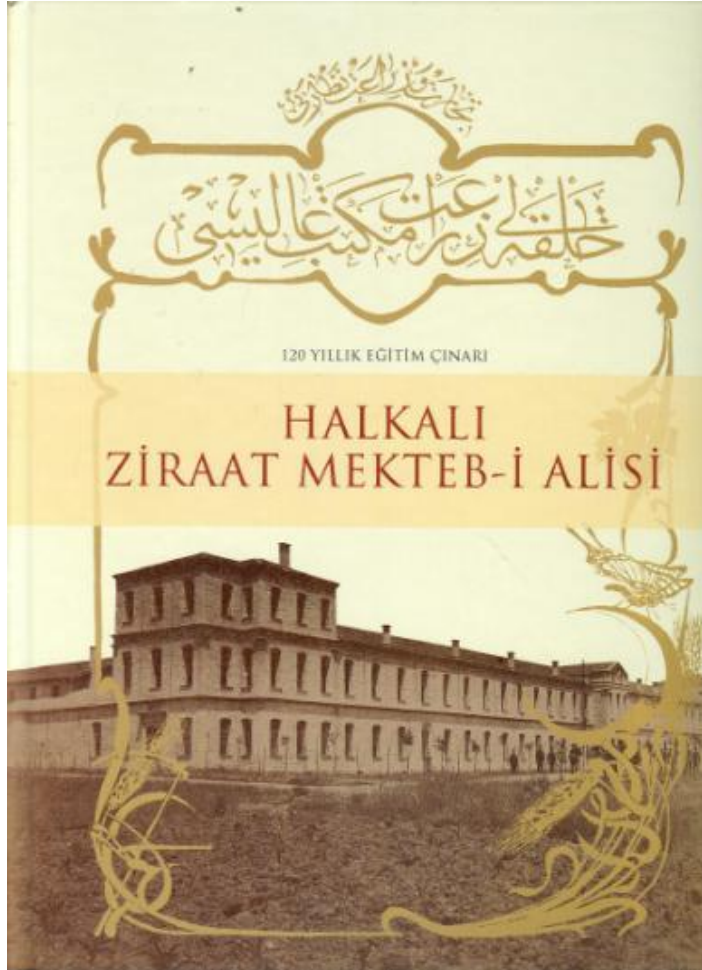

TARIMSAL BİLGİ ALANINDA YENİ AKTÖRLERİN ORTAYA ÇIKIŞI

Avrupa'da doğan Rönesans, Bilim Devrimi, Aydınlanma Çağı ve Sanayi Devrimi ile yaşamın tüm alanları olduğu gibi tarım da etkilenmeye başladı. Artık, tarımsal bilgi sadece üreticilerin gözlem ve deneyimleri ile değil, laboratuvarlarda ve deneme parsellerinde gerçekleştirilen araştırmalar ile de gelişmeye başlayacaktı.

TÜRKİYE'DE TARIM EĞİTİMİNİN BAŞLAMASI

İlk tarım okulu, ülkenin ilk sivil mesleki ve teknik okulu olarak 10 Ocak 1846 tarihinde İstanbul Yeşilköy'de Ayamama çiftliğinde açıldı.

Osmanlı döneminin ana tarım eğitim kurumu 1891 yılında açılan Halkalı Ziraat Mektebi Alisi'dir.

İstanbul dışında da Hamidiye Okulları olarak anılan uygulamalı tarım meslek okulları kurulur.

CUMHURİYETİN İLK ON YILINDA YAŞANAN GELİŞMELER

Halkalı'nın başarılı mezunları araştırmacı ve akademisyen olarak yetiştirilmek üzere Almanya'ya gönderilir.

1109 sayılı "Ziraat ve baytar enstitüleriyle âli mektepleri tesisine ve ziraat tedrisatının ıslahına dair kanun" kabul edilir.

Türkiye'ye davet edilen Dr. Oldenburg başkanlığındaki bir Alman tarım uzmanları heyetinin hazırladığı raporda tarım alanında modern bir yükseköğretim kurumunun açılması önerilir.

İlk tarımsal araştırma kurumumuz olan "Ankara Etlik Merkez Laboratuvarları" kurulur.

Yüksek Ziraat Enstitüsü binalarının temeli atılır. Projeler Ernst Egli tarafından yenilenir.

Halkalı Ziraat Mektebi Âlisi kapatılır. Ankara Yüksek Ziraat Mektebi açılır.

YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ AÇILIYOR

“YZE Cumhuriyetimizin büyük eserlerinden birisidir; memleketimize ve ilim alemine kıymetli bir hediyesidir.”

YZE TÜRKİYE'NİN İLK ÖZERK ÜNİVERSİTESİDİR

YZE ülkemizde “akademik özerkliğe” sahip olan ilk yükseköğretim kurumudur. Meslektaşlar yönetiminin ilk ve özgün örnekleri YZE’de yaşanmıştır.

YZE kendi kararlarıyla kendisini yönetebilmiş ve yenileyebilmiştir.

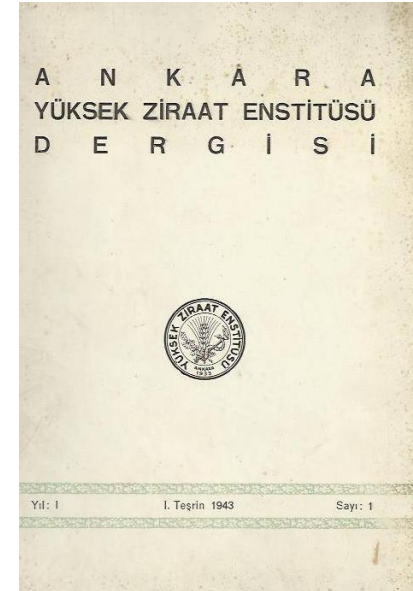

TÜRKİYE'NİN ARAŞTIRMAYA DAYALI İLK YÜKSEKÖĞRENİM KURUMU

Ülkemizin Humboldt geleneğine bağlı, araştırmaya dayalı ilk yükseköğretim kurumudur. Dönemin en ileri bilimsel altyapısına sahiptir.

Bilim insanı yetiştirmeye önem ve öncelik vermek, mesleğin saygınlığının ve geleceğinin güvencesi olarak kabul edilmiştir. Doktora talimatnamesi 9 Ekim 1934'de çıkarılır.

Ülkenin ilk kimya, fizik ve jeoloji doktoraları da burada yapılmıştır.

ÖĞRENCİYE DEĞER VE UYGULAMAYA ÖNEM VEREN EĞİTİM ANLAYIŞI

“Sizler müstakil tefekküre ve kritik ruha malik olacak şekilde yetiştirildiniz”

“İçlerinizden bazılarının pratik mesaiyi ikinci planda telakki ettiklerini ve bu sebepten bunu reddettiklerini biliyorum. Fakat her iş, pratik iş dâhil insanı asilleştirir. Ben bütün zirai işleri sıkı bir çalışma ile öğrendim ve bugün hala yapabilirim. Anadolu köylüsü benim kendi işinden anladığımı hissettiği için ecnebi olmama rağmen onlarla kolayca anlaştım, itimat ve alaka buldum.” *Prof. Dr. Friedrich Falke*

YZE'DEN ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİNE

YZE 30 Haziran 1948 günü çıkarılan 5234 sayılı kanunla tarihe armağan edilir.

Aslında bir üniversite olan YZE bölünerek kapanmıştır; ama AÜZF onun büyük ve kapsamlı olma geleneği korur. AÜZF bünyesinden yeni meslekler, yeni fakülteler ve hatta yeni üniversiteler doğacaktır.

YÖK ÖNCESİ: YEDİ COĞRAFİ BÖLGEDE YEDİ ZİRAAT FAKÜLTESİ

EÜZF1955 OMÜZF1976
AÜZF1957 HÜZF1978
ÇÜZF1969 UÜZF1980

YÖK DÖNEMİ

PLANSIZ ve SÜRDÜRÜLEMEZ BÜYÜME

Devlet üniversitelerinde öğrenci kabul eden Ziraat Fakültesi sayısı: 30

Vakıf Üniversitelerinde Tarımsal Yükseköğretim
İzmir Ekonomi Üniversitesi Tarım Teknolojileri ve Gıda Mühendisliği Fakültesi
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi

**YZE'den 15 yılda mezun olan toplam öğrenci sayısı 809 iken,
ziraat fakülteleri son yıllarda her yıl 5000'e yakın mezun vermektedir.**

HIZLA DÜŞEN ÖĞRENCİ TERCİHİ

- ✓ Devletin küçültülmesi ve özelleştirmeler nedeniyle kamusal istihdamın daralması
- ✓ Tarımın canlı, dinamik ve para kazandıran bir ekonomik faaliyet haline gelememesi nedeniyle özel kesimde istihdam olanaklarının yavaş gelişmesi
- ✓ Tarımın öneminin ve değerinin toplumsal algı olarak gözden düşmesi
- ✓ Yeni ziraat fakültelerinin, ülkenin yükseköğrenim görme açısından tercih edilmeyen yörelerinde ve yerleşimlerinde açılması
- ✓ Ziraat fakültelerinde eğitim kalitesiyle ilgili sorunların yükselişi

BOŞ KALAN KONTENJANLAR HER YERDE!

2013-2014 döneminde, Iğdır ve Bingöl'deki ziraat fakültelerinin birer programına sadece birer öğrenci kayıt yaptırmıştır.

Bir zamanların en popüler bölümlerinden olan “tarım makineleri” ve “tarımsal yapılar ve sulama” bölümlerinin kontenjanlarının doluluk oranları sırasıyla %32,18 ve %42,20 olmuştur.

İlk yedi fakültemizin tümünde de boş kontenjanlar kalmıştır.

BATI DÜNYASINDA ZİRAAT FAKÜLTELERİ KENDİLERİNİ YENİLİYOR

*'To explore the potential of nature to
improve the quality of life.'*

BİZİM YENİDEN YAPILANMA ÇABALARIMIZ

Yeniden yapılanma 1999 – 2002:

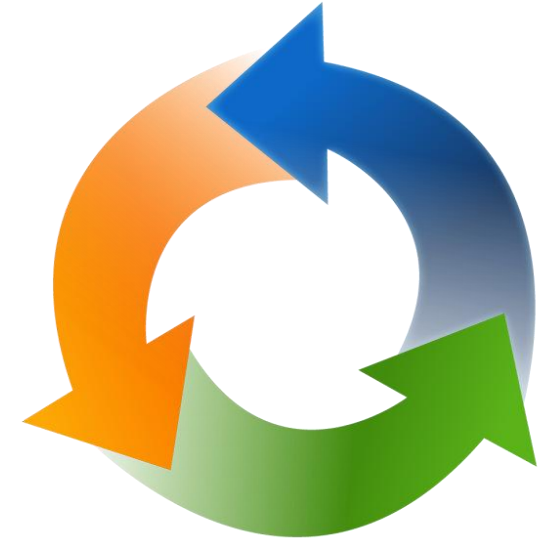
BÜP – HÜP – TTP

Yeniden yapılanma 2003 – 2007:

Ziraat Mühendisliği Lisans Programı (3 + 1)

Yeniden yapılanma 2008 + :

Bölüm esaslı lisans eğitime geri dönüş

“Bugünkü çamaşırın dünkü güneşte kurutulması!”

PAYDAŞLARIN SESİNİ DİNLEMELİK

NİCEL KÜÇÜLME – NİTEL BÜYÜME

Fakülte sayımız çok, öğretim üyesi sayısı ve dağılımı dengesiz, öğrenci sayımız olağanüstü fazladır. Arz-talep ilişkisi bütünüyle kopuktur. Niceliksel küçülme kaçınılmazdır.

Tarımsal yükseköğrenim sistemi esnek ve dinamik olmalı, eğitimde kalite çağdaş ve geçerli bir denetime ve akreditasyon sistemine kavuşturulmalıdır. Uluslararası standartlara sahip bir ZİDEK artık etkin olarak hayata geçmelidir.

TEK BOYUTLULUĞU ve BİRÖRNEKLİĞİ AŞMAK

Merkeziyetçi bir yeniden yapılanma modeli aramaktan vazgeçmeliyiz. Ulaşacağımız model tüm seçeneklerin en iyisi olsa bile sorunumuza çözüm getiremez. Çünkü sorunumuz sadece programlarımızdan kaynaklanmamaktadır, çok boyutludur.

Birbirinden farklı tarihlere, geleneklere, genişliğe ve yerel fırsatlara sahip ziraat fakültelerini aynı akademik birim ve program yapısına sokmak doğru değildir. Çeşitlilik zorunludur.

EĞİTİM ANLAYIŞINI GÜNCELLEME

Eğitim kalitesine daha çok emek vermeli ve öğrenciye ders dışında daha çok zaman ayırmalıyız.

Tarım eğitiminin ana damarı olan uygulamalara müfredatta daha çok yer vermeliyiz.

Öğrenmeyi öğreten, sevdiren ve yüreklendiren, kişisel gelişimin önünü açan bir üniversite eğitim anlayışını hayata geçirmeliyiz.

YENİDEN ÖNCÜ ve ÖZGÜN ARAŞTIRMA

Araştırmanın amacı akademik yükselme olmamalıdır.

Araştırma konuları toplumun ve sektörün sorunlarına ve beklentilerine dayalı olarak belirlenmelidir.

Bilimsel araştırma uluslararası işbirliği ve uluslararası standartlar temelinde geliştirilmelidir.

Mesleğimizin saygınlığının ve geleceğinin, kaliteli lisansüstü eğitime ve nitelikli bilim insanları yetiştirmeye bağlı olduğunu hiç unutmamalıyız.

TOPLUMA HİZMET ve TOPLUMLA BULUŞMA

Ziraat fakülteleri toplumun her kesimi ile buluşan, sektörle iç içe çalışan, bir ayağı kırsal alanda olan ve yerel kalkınmaya katkıda bulunan yükseköğretim kurumları olmalıdırlar.

ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİNİ YÜKSELTMEK

- ✓ Yabancı öğrenci
- ✓ Karşılıklı akademisyen hareketliliği
- ✓ Ortak araştırma projeleri
- ✓ Çift diploma programları
- ✓ Yabancılara yaz okulları ve kurslar
- ✓ Uluslararası yükseköğretim kuruluşları
- ✓ Uluslararası tarımsal araştırma kuruluşları
- ✓ BM'nin tarımla ilgili kurum ve programları
- ✓ Uluslararası işbirliği ağları
- ✓ Uluslararası sektörel ilişkiler
- ✓ Mezunların uluslararası istihdam edilebilirliği

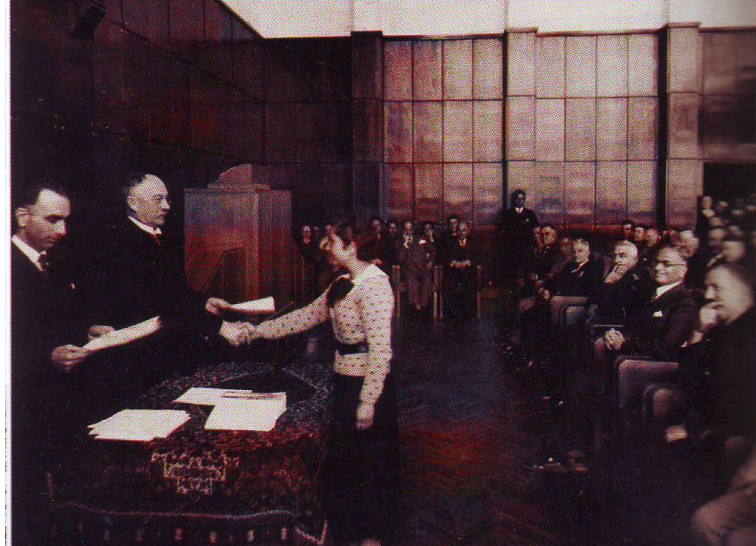
ÜNİVERSİTE KÜLTÜRÜNÜ YENİDEN SAHİPLENMEK

Üniversitenin değerleri ve kültürü erozyona uğruyor,
iç dayanışması çözülüyor.

“Özerklik” ve “bilimsel özgürlük” olmadan Üniversite olmaz.

Bilim insanı , özgür ve eleştirel düşünceye, topluma karşı sorumluluğa ve etik değerlere dayanan bir yaşam biçimini benimsemiş kişidir.

BİTİRİRKEN GELECEĞİ YARATMAK

Dünyada doğaya saygılı, bilgi yoğun, akıllı ve ahlaklı yeni bir tarım anlayışı doğmakta, giderek gelişmektedir. Türkiye'nin bu yeni tarım arayışına katkıda bulunabilmesi, gelişmeleri yakalayabilmesi ve yaşama geçirebilmesi için nitelikli ve yetkin ziraat mühendislerine ihtiyacı vardır.

BİTİRİRKEN GELECEĞİ YARATMAK

Türkiye'nin ilk sivil meslek okulu 168 yıl önce tarım alanında kuruldu. İlk özerk yükseköğretim kurumu yine bu alanda yaratıldı. 1954 yılında TMMOB'nin ilk on kurucu üyesi arasında yine biz vardık.

Bugün tarımsal yükseköğrenimin içinde bulunduğu durum bize hiç yakışmıyor. Tarih gösteriyor ki ancak büyük kurumlar kendi küllerinden yeniden doğabilirler. Bu yeniden doğuş için gerekli cesaret ve özgüveni bize sağlayacak köklü bir tarihe ve birikime sahibiz.

BİTİRİRKEN GELECEĞİ YARATMAK

Tarım dünyada ve Türkiye’de yeniden yükselir ve şekillenirken ziraat fakültelerimizi yeniden yapılandırmak ve canlandırmak, yalnız akademisyenlerin değil, hepimizin sorumluluğudur.

Saygılarımla.